

SZILÁGY-SOMLYÓ.

T Á R S A D A L M I H E T I L A P

és

A SZILÁGY-SOMLYÓ-VIDÉKI GAZDASÁGI-EGYLET KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Égész évre	4 frt.
Fél évre	2 frt.
Negyed évre	1 frt.

Kéziratok vissza nem küldetnek.

Hirdetéseket felvesz helyben a kiadóhivatal.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Sz.-Somlyón, az ev. ref. papi háznál, hova a lap anyagi és szellemi részét illető küldemények is címzendők.

Hirdetések jutányos áron. Bélyegdíj 30 kr.

A regále megváltása.

— Végrehajtási rendelet. —

Budapest, jan. 1.

A regále megváltásról szóló törvény végrehajtási utasítása rövid idő múlva egész terjedelmében fog közzétettni. Addig is közöljük a pénzügyminiszteriumnak a hivatalos lap január első számában megjelent részletes hirdetményét, mely körvonalazza a regále-birtokosok eljárását kárpótlási igényük bejelentésénél, illetőleg a bejelentés kelleit. E közlemény — mely birtokosainkat oly annyira érdekli, — következőleg hangzik:

Az italmérési jog kártalanításáról szóló 1888. XXXVI. t. cz rendelkezése (13. §.) szerint a hivatkozott törvényben megjelölt többi feltételektől eltekintve, italmérési jogért kártalanítás csak az esetben adható, ha az italmérésre jogosult, vagy törvényes képviselője avagy megbízottja kártalanítási igényeit legkésőbb 1889. évi március hó 31-ig az illetékes, vagyis annál a kir. adófelügyelőnél, mely adófelügyelőnek működési területén az italmérési jog gyakoroltatott, a község megnevezésével, a melyben gyakoroltatott írásban bejelenti.

Felhívhatnak ennek folytán az érdekelt jogosultak, hogy kártalanítási igényüket a megjelölt helyen és módon legkésőbb 1889. évi március hó 31-ig annyival inkább jelentsék be, mert ellenesetben ezek az igények a hivatkozott törvényszakasz értelmében tekintetbe semmi szín alatt sem lesznek vehetők.

Ezen írásbeli bejelentésnek tartalmaznia kell:

1. A község nevét, melyben az italmérési jog gyakoroltatott; 2. a kártalanítandó italmérési jog pontos körülírását; 3. azon jognak határozott megjelölését, melynek alapján a kártalanítást kérő az italmérési jogot, mint tulajdonos tényleg gyakorolta; 4. azt, hogy ezen italmérési jog miként volt megadózva; 5. a bejelentőnek esetleg, ha a bejelentő képviselével a kártalanítási eljárás folyamán mást biz meg, ennek lakását; 6. az italmérési jog azon jövedelmének határozott megjelölését, melyet a jogosult az 1882—1886. években ezen jog után tényleg élvezett s melyet a kártalanítási összeg kiszámításánál alapul kíván vétetni.

Ha ez utóbbi pont szerint a jogosult csak azon jövedelmet kívánja alapul vétetni, mely mint tisztán italmérési jog után élvezett jövedelem a fenti években tényleg járadékadóval meg is volt róva, akkor semmi egyéb bizonylat nem szükséges.

Ha az italmérési jog járadékadóval volt ugyan megróva az 1882—1886. években, de a vele együtt bérbe adott épület-ingatlan vagy más valami jog (halászat, vadászat, rév- vagy vámjog, stb.) jövedelme nem lett elkülönítve, hanem a járadékadó együttesen vetetett ki rájuk: akkor a bejelentésnek tartalmaznia kell azt is, hogy az összes jövedelemből mi esett tisztán és kizárólag az italmérési jogra és mindazon bizonylatokat, melyekkel azt a bejelentő bizonyítani képes. Azon esetekben, melyekben a jogosultak ezen rendesen tekintetbe veendő alaptól eltérőleg az italmérési jog kártalanításáról szóló 1888. XXXVI. t. c. 4. illetve 6—10. §-ainak intézkedései értelmében azt kérik, hogy a nekik járó kártalanítási összeg a rendes alaptól eltérőleg és a törvényben elősorolt kivételes módozatok alkalmazása mellett állapíttassék meg, tartoznak ezen kérelmeket és összes bizonyítékaikat, melyekre ezen kérelmeket alapítják, a bejelentéssel egyidejűleg, tehát legkésőbb 1889. március 31-ig, szintén az illetékes királyi adófelügyelőnél írásban benyújtani, esetleg a későbbi 6. pont esetében a bizonyítás módját pontosan és részletesen megjelölni, mert később beadandó bizonylatok tekintetbe egyáltalán nem vehetők és az 1889. március 31-ig beadott bizonylatok elégtelensége, vagy általában a bizonyítékok be nem adása esetében a kivételes módozatok alkalmaztatni nem fognak.

A törvény 6—10. §-aiban meghatározott esetek, melyekben az említett kivételes eljárásnak van helye s a bizonyítékok, melyeket ezen esetekben a jelzett következmények tarhe alatt a jogosultnak már a bejelentésnél alkalmaznia kell, a következők:

I. Ha egyes esetekre közbiztonsági tekintetekből, vagy nyilván tévesen kiadott hatósági intézkedés folytán a jogosult italmérési jogát nem jövedelmezettette, mint egyébként jövedelmezettette volna. Ez esetben a bejelentés alkalmával: a) írásban melléklendő, vagy legalább megjelölendő azon hatósági intézkedés, mely a jövedelemcsökkenést okozta; b) ha a bejelentő azt állítja, hogy a ható-

sági intézkedés „tévedés“, hivatkozással a kérdéses esetet szabályozó törvény és rendeletekre, kimutató az intézkedés téves volta; c) bér szerződésekkel, bérlelendéssel, áruvételi jegyzékekkel, hasonló bizonyítékokkal igazolandó, hogy a jogosult a megjelölt hatósági intézkedés által kárt szenvedett; d) ha a jogosult a kártalanítás összegét a szomszédos s a hasonló természetű italmérési jog tekintetében ugyanoly körülmények közt levő községek jövedelmének figyelembe vételével óhajtja megállapíttatni, név szerint megjelölendő a község, vagy a községek, melyek jövedelmének figyelembe vételét óhajtja; e) nyilatkozni tartozik az iránt, hogy maga a bejelentő fogja-e s ha nem ő, ki fogja bérbe venni a kérdéses italmérési jogot az esetben, ha a kincstár követeli, hogy a kártalanítási összeg jövedelme bérlet által biztosíttassék.

II. Ha az 1886. év végéig az italmérési jog rendezése hatósági jogerejű határozattal be fejeztetett, vagy legalább a rendezés iránti eljárás megkezdett s a jogosult azt állítja, hogy a rendezés meg nem történte idején jogát nem jövedelmezettette, mint egyébként jövedelmezettette volna. A) Ha az 1882—1886-iki öt évi időszakban volt egy vagy több év, melyek jövedelmében a rendezés utáni állapot kifejezésre nem jut, akkor: a) tartozik a jogosult hatósági írásbeli határozattal igazolni, hogy 1886. év végéig az italmérési jog rendezése hatósági jogerejű határozattal befejeztetett, vagy legalább a rendezés iránti eljárás megkezdett; b) bér szerződésekkel, áruvásárlási jegyzékekkel s hasonló bizonyítványokkal igazolandó, hogy az italmérési jog haszna a rendezés után nagyobb, mint előtte volt; c) ha a jogosult a kártalanítás összegét a szomszédos s a hasonló természetű italmérési jog tekintetében ugyanoly körülmények közt levő községek jövedelmének figyelembe vételével óhajtja megállapíttatni, névszerint megjelölendő a község, vagy a községek, melyek figyelembe vételét óhajtja; d) nyilatkozni tartozik az iránt, hogy maga a bejelentő fogja-e s ha nem ő, ki fogja bérbe venni a kérdéses italmérési jogot az esetben, ha a kincstár követeli, hogy a kártalanítási összeg jövedelme bérlet által biztosíttassék.

III. Ha valamely törvényhatósági joggal felruházott város, hivatalosan felülvizsgált zárszám

TÁRCZA.

Kétéves gyermekek szellemszikkrai.

Mai napság minden gyermeknek az a toladó és kellemetlen modora van — nevezetesen minden alkalommal, névleg olyan alkalmaknál, ahol egyáltalában nem kellene szájukat kinyitniok, — hogy „okos“ mondásokat tesz.

Ha a nyilvánosságra hozott példákban átlag szabad véleményt nyilvánítani, hát a felnővő nemzedék gyermekei alig állanak előbb a hülyéknél. A szülők pedig aligha jobbak lehetnek gyermekeiknél, mert a gyermekki együgyűség fénysugarainak ők a legtöbb esetben ismertetői azon sugaraknak, melyek oly gyakran és vakítóan ragyognak az újságokból szemeink közé.

Talán némi heveséggel látszom beszélni, sőt a személyes irigység gyanújába is eshetném és csakugyan megvallom, hogy boszankodom erősen, hogy mai napság annyi nagytehetségű apró gyermekekről hallok s eszembe jut, hogy én ritkán mondtam valami okosat, a mikor még magam is gyermek voltam.

Egyszer-kétszer megkísérlettem, de nem volt szerencsém.

Családom nem várt tőlem semmi fényes megjegyzést és így vagy félbeszakítottak, vagy másképen elhallgattattak.

De libabőr támad a hátamon és jéggyé fagy a vérem, ha elgondolom, hogy mi történhetett volna velem, ha merészelttem volna megcselekedni e mai kétéves gyermekek okos mondásainak egyikét — illetőleg, ha apám meghallotta volna.

Engem elevenen megnyuzni, és azután kötelességét teljesítve látni, vétkes szelidségnek tekintetem volna tőle, egy ilyen bűnössel szemben.

Apám szigorú ember volt, a ki a kora érettség minden nemét gyűlölte. Ha azon véleménynyilvánítások közül, a melyekre célozok, az ő jelenlétében egyebet mertem volna tenni, megsemmisített volna. Megtette volna, igen, igazán megtette volna ha alkalmat talált volna rá. De ez az eset nem történt volna meg, mert én elég okos lettem volna arra, hogy strychnint vegyek be először és azután tegyem meg okos mondásomat. Életem története csupán egyetlen élczzel szenvedtetett be. Atyám meghallotta azt és négy vagy öt városrészen át kergetett, hogy elvegye életemet. Ha felnőttem volna, akkor természetesen jogosan cselekedhettem volna, minthogy azonban csak gyermek voltam, nem tudhattam, hogy milyen istentelen tettet vittem véghez.

Egyikét tettem ama megjegyzéseknék, a melyeket már, mint előbb mondtam, „okos mondás“nak szoktak nevezni, de ez nem volt élcz.

És mégis csaknem komoly szakítást idézett elő atyám közt és köztem. Szüleim, Ephraim nagybátyám és felesége voltak jelen és a nekem adandó névről került beszéd. Ott feküdtem és több különböző gummigyűrűt próbáltam, igyekezvén egyet kiválasztani, mert már meguntam, hogy az emberek ujjait harapdálva bujtassam ki fogaimat, azon igyekeztem, hogy valami egyébhez jussak, mely által e dologgal mielőbb rendbe jőjje, hogy-hogy aztán egyébhez foghassak. Vettétek valaha észre, hogy milyen kellemetlen volt az rátok nézve, ha fogaitokat dajkátok ujjain kellett kibujtatnotok, vagy mennyire háttörő és fárasztó volt az, mikor saját nagy lábujjatokat akartátok harapálni?

És ez alkalommal nem vesztettétek el sohasem a türelmetek és nem kívántátok, hogy bárcsak a Fellegvár tetején lennének a fogaitok — jóval előlt vagy csak félig is kijöttek volna?

Ugy tűnik föl előttem, mintha e dolgok csak tegnap mentek volna végbe. És némely gyermeknél csakugyan ez az eset. De eltérek. Tehát ott feküdtem és próbáltam a gummigyűrűket. Emlékezem, hogy az órára néztem és észrevettem, hogy egy óra huszonöt percz múlva kéthetes leszek és ez alkalommal elgondoltam, hogy ez ideig milyen keveset működtem még, hogy megérdemeljem ama jótéteményeket, melyeket olyan bőven pazaroltak reám.

Ekkor hallottam, hogy atyám így szólt:

— Ábrahám szép név. Nagypámat is Ábrahámnak hívták.

Anyám így szólt:

— Ábrahám szép név. Tökéletesen igaz. Válaszunk tehát egyik nevének Ábrahámot.

— Ábrahám tetszik alólirotnak.

Atyám összeráncolta homlokát, anyám igen elégedett arcot csinált.

Nagynénem így szólt:

— Izsák szép név és Jákób is szép név.

Anyám egyetértését adta tudtul s ezeket mondta:

— Nem is lehet szebb név. Tegyük tehát nevéhez Izsákot és Jákóbot.

Én így szóltam:

— Egészen helyes; Izsák és Jákób elég jók a ti kiváló tisztelettel maradó alázatos szolgátnak.

Rérlek, sziveskedjete ide nyújtani azt a zörgőt a violagyökérrel. Csak nem rághatom egész nap a gummigyűrűket.

adásai, haszonbér esetén a haszonbéri szerződés szerint is, az italmérési jogból több hasznot húzott, mint a mennyi adóalapul felvétellett.

Ez esetben a bejelentés alkalmával: a) csatolandó a zárszámadás s igazolandó, hogy az az erre hivatott hatóság által jóváhagyatott; b) nyilatkozni tartozik a város az iránt, hogy maga fogja-e s ha nem, ki fogja bérbe venni a kérdéses italmérési jogot az esetben, ha a kincstár követeli, hogy a kártalanítási összeg jövedelme bérlet által biztosíttassék.

IV. Ha az italmérési jog után jövedelmi, illetve tőkekamat- és járadékadó nem fizettetett ugyan, de a jogosult bebizonyítja, hogy az általa vagy az italmérési jog gyakorlója által fizetett kereseti vagy egyéb adó alapjául szolgáló összegbe az italmérési jövedelme is felvétellett s így e jövedelem is meg volt adóztatva. Ez esetben a bejelentés alkalmával vagy a) melléklendő, magánjogi törvényeink értelmében teljes bizonyító erővel bíró okirat alakjában kiállított bér vagy haszonbérszerződés, vagy más okirat, melynek tartalmából kitűnik, hogy a bér, haszonbér után vagy más módon hasznosított tárgy, dolog vagy jog hasznában egyuttal valami italmérési jog haszna is bennfoglaltatik, ilyen bizonyíték használásánál, ugyancsak a bejelentés alkalmával kell a jogosultnak vagy csatolni egy olyan adókönyvet, adóajstromot, esetleg adóki szabási iratot, melyből kitűnik, hogy az italmérési jog hasznát is magában foglaló jövedelem után valamiféle adót fizetett; vagy ha az adófizetést tanúsító, fentemlített iratokat csatolni nem tudná, azokra a hatóságnak, melynél s a számnak, mely alatt őriztetik, pontos megjelölésével hivatkozni; vagy b) csatolandók olyan adókönyvek, adóbevallások, adókievetési lajstromok, az ezeknek készítésénél használt adatok, az adókievető és felszólamlási bizottságok, a törvényhatósági közigazgatási bizottság és a pénzügyi közigazgatási bíróság tárgyalási iratai és jegyzőkönyvei, melyekből kitűnik, hogy az ezen iratok alá járnak kiszabott adó alapjául az italmérési jog haszna is szolgált, de ez esetben ugyancsak az igénybejelentésben meg kell a jogosultnak nevezni egy, vele hasonló körülmények közt levő, hasonló alapon adózó, de italmérést nem gyakorló olyan adófizetőt, a kinek adójával, ha a jogosult adója összehasonlítottatik, kitűnik, hogy a jogosult azért lett több adóval megterhelve, mert italmérést gyakorolt; ha a jogosult az adóiratokat becsatolni nem tudná, azokra oly módon kell hivatkozni, mint a hogy az az előző a) pontban előadatott.

V. Ha az italmérési jogot a jogosult 1882. évi január 1-je óta az államtól szerezte meg, és a rendes eljárástól eltérőleg a vételár alapul vételével kívánja magát kártalanítani.

Ez esetben a bejelentéssel egyidejűleg: a) tartozik a jogosult adásvételi szerződéssel, árverési, illetve ajánlati tárgyalási jegyzőkönyvvél, vagy más hasonló okirattal igazolni azt, hogy a jogot az államtól 1882. évi január 1-je óta vette s mily módon vette meg; b) tartozik nyilatkozni az iránt, hogy az italmérési joggal együtt az államtól megvett s annak hasznosítására szolgáló ingatlant mire becsüli.

VI. Ha a jogosult a törvényben megengedett adatokkal, vagy módon [10. §. első és második bekezdés] bebizonyítja, hogy az italmérési jog után tényleg nagyobb tiszta jövedelme volt, mint a mennyi után az adó fizettetett.

Ez esetben a bejelentés alkalmával, vagy a) tartozik a jogosult 1886. évi december 31-ike előtti időkből eredő, hitelt érdemlő olyan írásos adatot mellékelni, melylyel igazolni képes, hogy az 1882. évi január hó 1-től az 1886. évi december hó 31-ig terjedő időben megadóztatott italmérési joga után tényleg nagyobb tiszta jövedelmet élvezett, mint a mennyi után az adó fizettetett; vagy b) ha a jogosultnak hitelt érdemlő szerződése, számadásai, vagy hitelt érdemlő okiratai nincsenek, tartozik bejelenteni a bizonyítás azon módozatát, melylyel teljes hi-

telt érdemlőleg igazolni képes, hogy tényleg nagyobb jövedelmet élvezett, mint a mennyi után adó fizettetett; c) az előző b) pont esetében tartozik a jogosult az italmérési jog hasznosítója által forgalomba hozott szeszes italok mennyiségéről adatokat; a bornál, sörnél a fogyasztási adó kivételéről vagy lefizetéséről szóló itatokat, a szesznél áruviteli jegyzékeket, számlákat stb. csatolni s ez által is bizonyítani vagy legalább valószínűvé tenni, hogy az italmérésből huzott tényleges jövedelem nagyobb volt, mint az adó alá vont; végre d) mind az a), mind a b), pont esetében tartozik a jogosult név szerint megjelölni egy olyan szomszédos s a hasonló italmérési jog tekintetében ugyanoly körülmények közt levő községet, mint az, melyben a kártalanítatni kért italmérési jog gyakoroltatott és melynek adófizetelme az igénylő joga adófizetelménél aránylag mégis nagyobb.

Az ezen pontban említett bizonyítékok mind elfogadhatóságuk, mind bizonyító erejük tekintetében a legszigorubbán fognak mérlegeltetni; ennek folytán a jogosultak saját érdekükben minden rendelkezésükre álló bizonyítékaikat használhatják fel és a felhasználásnál a legnagyobb gondot járjanak el.

Ha a kártalanítás az ezen pontban szabályozott módon eszközöltetett, akkor a kártalanítás összegéből az adó alá nem vont jövedelem után járó állami adó és járulékaiknak négyszeres, esetleg nyolcszoros, ezenkívül a törvényhatósági és községi pótléknak egyszeres összege mindazon évekre levonatik, melyekre az adózás nem fel-l meg a tényleges jövedelemnek; továbbá a kártalanításnak ekként megállapítandó tőkeösszege csak 1892. év végével lesz kiszolgáltatható.

Tüzoltó közgyűlés.

A folyó hó 6-án, azaz vasárnap nagy érdeklődés mellett folyt le a rendes évi közgyűlése a szomszlyó önk. tűzoltóegyletnek, melynek ezuttal a szokottnál is nagyobb fontosságot adott azon körülmény, hogy a három évre szóló tiszti állások ezuttal töltettek be, újbóli választások által.

A közgyűlés első tárgya a főparancsnoki jelentés volt, melyet Vischán Elek egyleti főparancsnok szerkesztett nagy gondnal és szép nyelvezettel. Az egylet mult évi tevékenységének és beléletének hü képét tárta elénk ez évi jelentés, melyet közérdekű voltánál fogva a pénztárnoki jelentéssel egyetemben — térszűke miatt — jövő számunkban fogunk közöztetni. A főparancsnoki jelentés a jelenlévő alapító és pártoló tagokban azon meggyőződést keltette, hogy Szilágy-Somlyó városának a közelebbi időkben annyira hanyatlásnak indult egyet egyetlei közt legalább ez egylet vezetése oly kezbe van létéve, mely annak jövőbeni fentállását és virágzását az általános közöny daczára is biztosítja.

Igy természetes is, hogy a közügy minden ága iránt oly meleg érdeklődést tanúsító polgármester ur azon indítványa, hogy a közgyűlés a főparancsnok jelentését közönnellett és elismeréssel vegye tudomásul, zajos tetszéssel fogadtatott.

Főparancsnok ezután ugy a maga, mint tisztikara nevében megköszönve az eddigi támogatást, tiszti állásáról leköszönvén, indítványozza, hogy a gyűlés további vezetésével Gencsi Sándor polgármester ur bizassék meg.

Polgármester ur a felkérésnek engedve elfoglalja az elnöki széket, s felhívja Lázár Ödön egyleti pénztárnokot, hogy pénztárnoki jelentését a közgyűlés előtt olvassa fel.

A pénztár vizsgálatra kiküldött bizottság jelentése felolvastatván, Lázár Ödön pénztárnok előterjeszti az 1888. évi pénztári állapotról szóló és lelkiismeretes pontossággal adatolt jelentését, mely elismeréssel fogadtatván, a számadás terhe alól feloldatott.

— Miért nem?
— Apám, legyőzhetetlen ellenszenvvel vagyok e névvel szemben.

— Fiam, ez ostoba beszéd. Sok nagy és derék ember viselte a Sámuel nevet.

— Uram, a legelső esetet kell hallanom.

— Micsoda: itt van például Sámuel próféta.

Nem volt ő nagy és derék?

— Nem egészen.

— Fiam! Hiszen az uristen saját hangjával hívta őt.

— Ugy van uram — de kétszer kellett hívnia, mielőtt jönni akart.

— És ezzel tova rohantam és a komor vén ember utánam rohant. Másnap délfelé utóltért és mikor e találkozás elmúlt, akkor már meg voltam terhelve a Sámuel névvel, ezenkívül tisztességes mennyiségű verést és néhány más hasznos tanulságot szereztem meg.

Ilyen módon lecsendesedett az apám dühe és elsimított egy félreértés, mely tartós szakításra adhatott volna okot, ha előbbre becsültem volna azt, hogy ne fogadjak el okos dolgokat.

De ez esetből itélve, mi történt volna, mit kezdett volna velem apám, ha az ő jelenlétében tettem volna ama gyöngye, lapos megjegyzéseket, melyeket két éves gyermekek mai napság nyomtatásban ismertetnek meg?

Véleményem szerint családjunkban gyermekgyilkosság esete fordul elő.

Twain Márk.

Ezután következett a tiszti állások betöltése, mely az érdeklődést a legmagasabb fokra emelte.

Ideiglenes elnök azon indítványa, hogy Vischán Elek főparancsnok újlag főparancsnokká választassék, szünni nem akaró éljenzést keltett s megválasztatása általános lelkesedéssel ment végbe.

A főparancsnok megindultan köszönte meg a személyébe helyezett közbizalmat és talpraesett beszédben mintegy körvonalozni kívánta azon irányelveket, melyek egy a korszínvonalán álló tűzoltó egylettel szemben követelőleg fennállanak s melyeket az egylet jövőbeni vezetésénél is szem előtt tartani kíván.

Ezután Lukátsffy Ödön egyleti ügyvéd és helyettesített alparancsnok, Hulimka Sándor segédtsízt, Lengyel Ferencz, Czecz Károly, Jakab Mihály csapatparancsnokok választattak meg egyhangulag. Szakaszvezetővé Péntek József zászlótartó 29, Szarvadi Imre 18, Maliczki Gábor 25, Lisztai István 17 szavazattal, Farnas János pedig egyhangulag választattak meg. A tisztsíviselői karba egyleti orvosá dr. Kálmán Ignác, pénztárosul pedig Lázár Ödön egyhangulag; őrzetők Szabó Lajos, Péntek Miklós, Lisztai Imre és Lacza József szintén egyhangulag választattak meg. Ezután a Szabó Zsigmond és Fehér Lajos között megosztott szavazás folytán szó többséggel Fehér Lajos választatott meg egyleti szertárnokul.

Ideiglenes elnök ajánlata folytán Dénes László zenekar vezető tiszteletbeli szakaszparancsnokká választatott.

A huzamosb időt igénybe vevő választás után főparancsnok ur az 1889. évi költségvetést terjesztette elő, mely tudomásul vétetett.

Segédtsízt utalva a tűzoltó segélyalap mostoha állapotára, három évre 90 forintban megállapított tiszteletdíját alapítvány képpen oly célból ajánlja fel, hogy az annak idején szaporítottatván kamatjából a szegényebb sorsu és szolgálattétel közben megbetegedett tűzoltók gyógykezelési költségei fedeztessenek.

Lázár Ödön pénztárnok azon indítványa, hogy főt. Trusza Alajos r. kath. esperes plebános, ki az egylet iránt többször tapasztalt érdeklődéssel viseltetik, miután az egyletben a róm. kath. vallásfelekezet is szép számmal van képviselve, egyleti lelkesül beválasztassék, lelkesedéssel fogadtatott el.

Péntek József, az „őreg zászlótartó“ ezuttal se feledkezett el a zászlóanyáról s indítványozza, hogy az egylet fennállása alkalmából hozzá felirat intéztessék. Ez indítvány a parancsnoksági ülés elé terjesztetni határozatott.

Jakab Mihály szakaszparancsnok azon indítványa, hogy jövőre a tiszti állásra megválasztottak vizsgát tenni köteleztessenek, Ruszka István tiszteletbeli főparancsnok azon módosítványával fogadtatott el, hogy tiszti állásra csakis olyanok legyenek jelölhetők és választhatók, kik a tiszti vizsgát sikeresen kiállották. Ezzel a közgyűlés, miután tárgyat kimerültek, szétoszlott.

Este a tűzoltó-testület tömeges részvétele mellett Vischán Elek fő- és Lukátsffy Ödön alparancsnok tiszteletére fáklyászene adatott.

Revizor.

Különfélék.

Előfizetési felhívás

a „Szilágy-Somlyó“ 1889-ik évi folyamára.

Elofizetési árak a régiek.

A jelen évvel lapunk a hetedik évfolyamába lépelt.

A magyar példabeszéd szerint a hetedik szám forduló pontot jelent minden téren s minden dologban.

Egy vidéki lap életében hét esztendő sok idő s teljesen elég arra, hogy annak vezetőben a türelmet, munkaszeretetet s a közügy iránti törhetle hűséget erős próbára tegye. Egy lap szerkesztése folytonos munkát jelent. Napról-napra s hétről-hétre élénk figyelmet s odaadást követel a közügy minden ága iránt; de egyuttal az előfizetők kitartó támogatását is igénybe veszi ám. S éppen ezek száma az, a mi egy lap életrevalóságát és szükségét legélenkébben kifejezi.

Nekünk e tekintetben panaszra nem lehet okunk s éppen ebből, szabadjon erőt meríteniünk a válságos hetedik esztendőre is, mely reméljük, hogy ha meg is próbál bennünket, de a nyolczadikra annál jobban megérlel.

Programmunk rövid: férfias nyíltság fel- és lefelé egyaránt! Ezzel vélünk használni magyénknak és városunknak. Ez volt irányeszmenk a multban s lesz a jövőben is!

Sz.-Somlyó, 1888. december havában.

A „Szilágy-Somlyó“ szerkesztősége.

* Kinevezés. Boross Elek dévrai kir. járásbíró, ki városunkban mint aljárásbíró köztiszteletnek és szeretetnek örvendett, a marosvásárhelyi kir. ítélőtáblához bírónak nevezetett ki. A távolból is őszinte szívvel gratulálunk a kitünő bíró eme megérdemelt előléptetéséhez!

Egy lélek sem jegyezte föl a mondásaimat a végből, hogy a nyilvánosságra hozza azokat.

Távol attól, a mint más gyermekekkel történik, ha szellemileg fényesen fejlődnek, nemes buzditást nyernek, atyám most sötét, dühöngő pillantásokkal nézett reám, anyám szomorúan és aggodalmasan nézett ki, sőt nagynéném is olyan arkifejezést mutatott, mintha azt hinné, hogy talán mégis igen messze mentem.

Gonosz harapást ejtettem a gummigyűrűk egyiken és a zörgőt titokban összetörtem a kicsi macska fején, de egy szót sem szóltam.

Csakhamar ezt mondá atyám:

— Sámuel igazán szép név.

Láttam, hogy valami kellemetlen állott előttem. Semmi sem tudta azt tölem elfordítani. Letettem csörgőmet, a bölcső szélén lecsusztattam nagybátyám ezüst óráját, a ruhakéfé, a kis fakatulyát, ólókatonáimat, a szerecsendiőreszelőt és más olyan tárgyakat, a melyekkel kellemes lármát csinálbi szoktam és a melyeket, ha hasznos mulatságra volt szükségem, eltörni vagy szétzuzni szoktam.

Azután fölhuztam kabátocskámat, föltettem kicsi sapkámat, egyik kezembe apró cipőimet, a másikba violagyökeremet fogtam, leszálltam a bölcsőből a földre s így szóltam magamhoz:

— Ha most a végletekre jutunk, készen állok. Ekkor aztán hangos, szilárd szóval ezt mondtam:

— Apám, a Sámuel nevet semmi szín alatt sem fogadhatom el.

— Fiam!

— Apám, a legkomolyabban beszélek. Nem téttem.

* **Arany lakadalm.** A mai nap mind inkább a ritkaságok közé kezd tartozni az a fontos esemény, hogy valaki élete párjával 50 évet töltött legyen el boldog házasságban. Eme ritkaságok közé sorozhatjuk a Kedves György v. pénztárnok vendégszerető házánaál f. hó 8-án este szűk családi körben lefolyt aranymennyegzőt, melyet a férj és feleség vidám kedvvel, friss egészséggel értek meg. A közbecsülésben élő család, kinek már dédunokái is vannak, mint városi pénztárnok hivatalos teendőit a mai napig példás pontossággal és bátran mondhatjuk, hogy a mai kokánjánosi korszakban példátlan lelkiismerettel látja el. Eme fontos évforduló alkalmával tehát fogadja a mi részünkről is legmelegebb gratulációkat!

* **Esküvő.** Matolcsy Károly Zilah város ujonnan kinevezett rendőrkapitánya múlt hó 30-án tartotta esküvőjét Csikszentmihályi Schreiber Cornéliával, a zilahai áll. felső-leányiskola igazgatójával, szűk családi körben, Kolozsvárt. Az esketési szertartást Eltes Károly kolozsvári apát plebános végezte. A boldog pár 31-én érkezett Zilahra.

* **A sz.-somlyói önk. tűzoltó-egylet** 1889. évi február hó 2-án, Szilágy-Somlyón, a színház helyiségében zártkörű táncvigalmat rendez. Belépti díj: személyenként 1 frt. Kezdeté este 8 órakor. Felülfizetések közszónettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Jegyek előre válthatók Lázár Ödön ur üzlet helyiségében.

* **Halálhíradás.** A következő gyászlapot vettük: „Szabó Róza s férje Czece Károly s gyermekeik: Margit és Károly; Szabó Katalin m. kir. postakiadónő, mint gyermekei; Miskolczi Molnos Lajos, neje, s gyermekeivel, mint testvér; Csernátóni Vajda Samu s gyermekei és Szabó Ádám, mint sógorok, a szív legbensőbb fájdalommal jelentik, hogy a gyermekeink odadűlő szívével csüggő édes anyja, gyöngéd testvér és szerető sógorasszony özv. Szabó Sándorné, szül. Miskolczi Molnos Polixéna, életének 58-ik és özevegységének 11-ik évében, hosszas szenvedés után folyó hó 8-án hajnali 4 órakor jobbláttra szenderült. Csendes, szelid fényvel tündökölt övének az élet utain s midőn szeretett gyermekeit már biztos rővparthoz érkezettnek tudta, lágy álomként jött szemére a halál. Hült tetemei f. hó 10-én d. u. 2 órakor az ev. ref. egyház szertartása szerint tartandó föld ima után fognak az anyaföldnek átadatni. A menybe szállt lélek porhüvelyének legyen könnyű a föld! Szilágy-Somlyó, 1889. jan. 8.”

— A gyászoló család fogadja részvétünket!

* **Betöréses lopás.** A f. hó 6-án vasárnapra virradólag Grósz Dávid azon kellemes meglepetésre jutott, hogy chifonjába egy kendőbe bekötve tartott készpénzből 16 frt hiányzik. A rendőri nyomozás kiderítette, hogy a tettes a háznál lakó Klein Adolf 12—13 éves fia. Ez a második eset, hogy alig cseperedő gyermekek betöréses lopás tetteseként szerepelnek.

* **Gyermekbál.** Molnár Amália k. a. a helybeli községi leányiskola ügybuzgó tanítónője a sz.-somlyói r. kath. leányiskola növendékei részére beszerzendő zászló költségei fedezésére Szilágy-Somlyón 1889. évi január hó 12-én a városi színház termeiben zártkörű batus gyermekbált rendez. A belépti díj személyenként 40 kr. Gyermekeknek 20 kr. Kezdeté d. u. 4 órakor; felülfizetések közszónettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Ugyan ő felkéri az ügy iránt érdeklődőket, hogy az étel- és italneműket a fent írt napon d. u. 1—3 óráig a színház helyiségébe beküldeni sziveskedjenek.

* **A dinamit merénylet,** melyről lapunk múlt számában írtunk s mely Szikszai Lajos megyénk közkezeletben álló alispánja ellen intéztetett, Zilahon városzerte mély megdöbbenést s nagy lelki felháborodást keltett. A városi képviselőtestület folyó hó 3-án gyűlést tartott, a mikor is az esküjét letett új rendőrkapitány Matolcsy Gyula a tett intézkedésekről kimerítő és szakavatott jelentését adta elő. A városban a rendőrség, a honvédség és csendőrséggel egyetértőleg razziákat tart; a körörmái éjjeli zárórák szigorúan betartatnak; szóval a legszigorúbb intézkedések tételnek a további rendtelenségek megszüntetése iránt. A „Szilágy” január 6-iki számának nyíltterében a következő felhívás olvasható: „Az, a ki az alispán urnál történt dinamit merénylet tettesének kitétele nézve a nyomozást vezető Mihályfalvi csendőr őrmesternek biztos felvilágosítást ad, a mellett, hogy nevének titokban tartása biztosított: 200 forint jutalomban részesül.”

* **Elfogott betörők.** Sarvaság és Lompért községeken pár hó alatt több rendbeli lopások történtek s ducára a csendőrség erélyes nyomozásának, a tettesek fölfedezhetők nem voltak. Végre azonban kelepecsbe kerültek a tolvajlás mesteriségét gyakorlott és biztos kezekkel üző jó madarak. Ugyanis helybeli derék csendőreinknek sikerült a betörőket Noja Sándor, Árgyelán György, Rézműves Mihály és Kanalas József cigányok személyében elfogni. Mind a négyen rovvott életűek és mint gyilkolás és rablás miatt körözött egyéneket is régen kutatják. A jó madarak a sz.-somlyói kir. járásbíróság börtönében várják megérdemelt büntetésüket.

* **Új főigazgató.** Kolozsvári tankerületi főigazgatóvá a közoktatásügyi miniszter, mint illetékes helyről értesülünk, dr. Erdődi Bélát, a fiumei állami gimnázium igazgatóját és ottani kir. tanfelügyelőt nevezte ki. A kinevezést a hivatalos lap közelebbi száma közli. Dr. Erdődi Béla egyike a legismertebb nevű tanferfiaknak, ki mint orientalista is egyike az irodalom legelőkelőbb tagjainak. A tanári pályán már 25 év óta működik s e nemű szolgálatainak 25 éves jubileumát nagy fényvel épen a közel napokban készülnek megünnepelni a fiúmeiek. Az új főigazgató gimnázialis tanulmányait a kegyesrendiek vezetése alatt álló kolozsvári róm. kath. főgimnáziumban folytatta és végezte be. Kolozsvár az új főigazgatóban egy minden tekintetben képzett tanferfiut, széles látókörű tudóst s köz- és társadalmi életben egy hivatott és irányadó szerepre képes ferfiut nyer s kinevezetése minden körben őszinte örömet keltett. Mint halljuk, az új főigazgató már a jövő hét végén elfoglalja új állomását.

* **Falusi dalárda.** Bürgözen a református egyház kebelében Nagy László tanító vezetése alatt egy dalárda alakult. A dalárda pár hó alatt annyira előha-

ladt az ügyes vezetés alatt, hogy karácson ünnepén a templomban sikeresen működött a hívek buzgóságának emelésére. Követendő példa más községeken is!

* **Pályázat.** A városunkban s megyénkben is elterjedt s közkeveltségnek örvendő „Képes Családi Lapok” betöltvén pályafutásának első évtizedét a második évtizedet vagyis a tizenegyedik évfolyamot (1889. január 1-én) egy irodalmi pályázattal véli a legméltóbban megkezdni. Kívántatik először egy humoreszk (beszélyke, rajz vagy tárcacizik) Tárgya az életből legyen merítve. Díj: 50 frank aranyban. Másodszor egy költemény, válfaja szabadon választható. Díj: egy darab 20 frankos arany. Beküldési határidő: 1889. évi február hó 17. A pályázat eredménye a „Képes Családi Lapok”-ban s az ország összes magyar hírlapjaiban közszó fog tétetni s ugyanakkor szolgálatnak ki a pályadíjak is. A pályaművek jelígis levélke kíséretében a „Képes Családi Lapok” szerkesztőségéhez Budapest, nagy korona-utca 20. szám küldendők. Reméljük, hogy az irodalomnak városunkban és megyénkben lakó munkásai közül is sokan vesznek részt a nemes versenyben.

* **Visszaélés a postai értékgjegyekkel.** A közkeveltségügyi miniszternek több oldalról értesésre jutott, hogy a kir. postahivatalokat egyes üzletszerű bélyegvásárral foglalkozó egyének még nyomtatott körjegyzékkel is arra szőlították fel, hogy a már felragasztott vagy elhasznált frankojegyeket eladás céljából gyűjtse össze. Egyes kereskedők kedvező árajánlatokat tettek, sőt megtörtént az is, hogy a postahivatalokat megismeretve a bélyegleszedés egy könnyű módjával, arra buzdították a hivatalnokokat, hogy a szállítólevelekről minél nagyobb mennyiségű és értékesebb fajta levélbéllyegeket szedjenek le. A miniszter ennek következtében most rendeletileg tiltja el ezt a manipulációt, mert a frankojegyek egyes küldemények vagy táviratoknak postai vagy távirati kezelésért fizetendő díjak ellenértékét és számadási fedezetét képezik s így azok leszedése feyelemli azon megtorlandó súlyos szolgálati vétséget képez. Tiltva van azok leszedése oly esetekben is, ha pl. a hivatalbeliek egyes küldemények bérmentesítése fejében tévedésből a fizetendő nagyobb értékű levélbéllyeget használnak fel. Ily esetben az illető köteles hivatalbeli előttes igazgatóságához jelentést tenni, bevárva annak határozatát.

* **Az érdőszegi vizezellériskoláról** az 1886—87. tanévben a „Magyar Föld”-ben ezeket olvassuk: Érdőszegi vizezellériskola. Tanfolyam két év. Belépőtől megkivántatik legalább 4 elemi osztály bevégezése. Igazgató-tanító Gábor József. Tandíj nincs. Elemezési díj egy tanulmányi évre 140 frt. Előadott az I. évben 7, a másodikban 11 segédanyag. Első éves növendék volt 7, másodéves 12. A növendékek előhaladása nagyra értékelendő. Végbizonyítványt nyert 12 tanuló. Kísérleti tér: Kísérleti tétel szolgál az 1308 □-öl területű kísérleti szőlő, mely magában foglal 62 legkiválóbb és legelterjedtebb szőlőfajt. E mellett egy 1200 □-öl terület amerikai (Riparia) anyatelepp van alakítva, mely részint vessző-nevelésre használtatik, részint pedig zöld ojtások és szemzések gyakoroltatnak rajta. A szőlőiskola bent a városban, az ugynevezett kastélykertben van elhelyezve, mely 3000 darab ripáriára ojtott különböző fajta egyéves ojtványt és mintegy 2000 darab egyéves ripária gyökere vesszőt foglal magában. Az intézeti kert területe 4 kat. hold, mely francia izlésben berendezve, széles utak által 12 táblára van osztva s parkányokkal szegélyezve. Eladott csemeték száma 3000 darab.

* **Bécs legöregebb asszonya.** Pozán Magdolna asszony, ki karácson estén ünnepelte születése 113-ik évfordulóját. Az agg nőt ez alkalommal sokan lepték meg ajándékkal, Königsvarter báróné személyesen vitte el tekintélyes pénzadományát. A 113 éves asszony még jó egészséggel és étvágyal örvendő, mit bizonyít, hogy a születésnapjában ebédnek többek közt egy tányér gombócát is elfogyasztott az utolsó harapásig s hegyibe egy pohár sört hajtott fel a legnagyobb bátorsággal.

* **Az italmérési jövedéki-törvény végrehajtása.** A pénzügyminisztérium kebelében jelenleg az italmérési jövedéki törvény végrehajtási rendeletét készítik elő, minthogy a törvény legfontosabb határozatainak egyenmelyike már 1889. február 1-én életbe fog lépni. Mivel a büntető határozatok is már a jövő évben lépnek hatályba, különösen a törvény ama pontjának szabatos körülállása, mely szerint az egészségre ártalmas, vagy bármily más itálnak hamis név vagy cím alatt való elárúsítása a kimerési-engedély elvesztésének terhe alatt tiltatik, igényel nagy elővigyázatot és pontos fogalmazást, mert a tilalom nem lehet annyira, hogy minden italnak eredete megvizsgáltság, s az kiipuhaltassék, vajjon pl. az egri vagy neszmélyi bor tényleg Egerből vagy Neszmélyből ered e. (A jövő év 11 hónapjáért fizetendő italmérés engedydíjak kivetése is nem csekély munkát fog okozni az ezzel megbízott hatóságoknak s a pénzügyminisztériumnak erre vonatkozó utasításai közegeinek nemskára meg fognak küldetni.)

* **Zonatarifa az államvasutaknál.** Megemlékeztünk már Baross miniszter ama tervéről, mely szerint a személyportót akarja rendezesíteni a magyar államvasutak vonalain. A tervezet kidolgozása folyamatban van és az eszme, mely a reformot vezérli az, hogy a forgalom három zonába osztatnék. Az első a helyi forgalom szükségleteihez alkalmazkodik. A második arra irányul, hogy a városról-városra menő forgalmat közvetítse. A harmadik pedig a távoli pontok forgalmának szolgálja. Az újítás tehát kiválóan a távol eső pontok a központonál való forgalmának olcsóbbítását és az ellenőrzés könnyítését célozza.

* **Egy paraszt kalandor.** A bűnös foglalkozások modern fajtája úgy harapozik el a nép között, mint a rákfene s terjed. Gatyás sikkasztók, váltóhamisítók, zsarolók teremnek mint a gomba. S a szegedi városban egyik cellájában most egy paraszt csücsül, a ki végig taposta az ország minden útját s hazugságból s néha lopásból élt. Hajmeresztő dolgoka tud ez a gatyás kalandor hazudni. A börtönőrnek esküvel erősítette, hogy ötöt az öreg Teleki Sándor gróf egy a Garibaldi zászlója alatt vívott csatában megcsókolt, mert az ellenségéből egyszerre tízet fölpekelt. A ga-

tyás kalandor Nagy Károlyból való, a neve: Balogh András, a mely név a Rendőri Közlöny személyi hírei között gyakran megfordult, Balogh Andrást, a ki Szegeden 2 hétig hazudott és ki tudja: még mit csinált. Félegyházán fogták el s onnét Szegedre szállították. Nagy Károlyból megjött a felvilágosítás, hogy Baloghot, mint csatangoló kalandort ismerik. H. V. a sárhelyről pedig azt írják róla, hogy ott egy téli kabátot lopott. Na már ez még sem méltó egy olyan hőshöz, a kit az öreg Teleky gróf megcsókolt.

CSARNOK.

Aphorismák.

Bölcsőbb lenni annyit tesz, mint mindig több meg több hibát felismerni, melyeknek azon gépezet, a melyikkel éreztünk és itélünk, alá van vetve. Az ítélkezésben való elővigyázat az, mi mai napság mindenkinek szívére kötendő.

Nagy ferfiu hibáit szabad gáncsolni, de a ferfiut magát azért nem szabad gáncsolni.

A tulságos okosság az oktalanságoknak egy leginkább megvetésre méltó fajtája.

Elegendő az ember igazolására, ha úgy élt, hogy erényeiért megérdemli hibáinak bocsánatát.

Minél nagyobb ember valaki, annál vétkesebb, ha másnak hibáit kifecsegi, a melyekről tud. Ha az isten az emberek titkait mind nyilvánosságra hozná, nem állhatna meg a világ.

Minden ember jellemében van valami, a mit nem lehet összetörni — s ez a jellem csontépülete; ezt megmásítani akarni, annyi, mint a birkát táncra tanítani.

Igaz az, hogy mindenki elhalaszt egyetmást s aztán megbánja a halasztást. De azt hiszem, a legtevékenyebbnek ép annyi megbánni valója van, mint a leglustábbnak; mert a ki többet tesz, többet és tisztábban látja, mennyit lehetett volna még elvégezni!

A kecses nő sokkal több tetszést arat nyájas és szelid lelkületével, mint szépségével.

Csakis a jó társaság fejlesztheti ki a szellem természetes szépségeit és a jó és tökéletes nevelés előnyeit.

Könnyed és természetes szellem az, a mit a jó társaságban legszívesebben fogadnak.

Szellemmel párosult báj a szeretetreméltó nőnek igazi kelléke, ez teszi méltóvá arra, hogy szeressék és tiszteljék mindazok, kik vele érintkezésbe jönnek.

A szív nemessége és méltósága két olyan dolog, a mit nehéz utánozni annak, a kiből természetből fogva nincs meg.

Sokszor találkozhatni méltóságba burkolózó emberekkel, a kikben azonban éppenséggel nincs méltóság.

Az igazi bátorság, miként a nemesség, a lélekben gyökerezik, nem pedig a nagyképűségben és hadonázásban.

A művészetben, miként a való életben, mindig az igazság és nyíltság az egyedüli, a mi szívünkre és lelkünkre hatni képes.

Az ügyesen kiszépitott hazugság megvesztegeti talán itéletünket, de meg nem győz.

Az igazat néha nagyon nehéz megérteni, de hasznos.

Azok, a kik szeretik és vallják is az igazságot, ritkán tesznek szert igazi barátokra.

A sértett hiúságnak nagyon nehezebb esik a megbocsátás.

A hűség és őszinteség a legritkább váltópénz a baráti forgalomban.

Gyakran a legszelidebb nőből lesz a legbosszúállóbb, ha hiúságában nagyon is sértve érzi magát.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Nagy László.

Társ-szerkesztők:

Csák Alajos és Hulimka Sándor.

